

Budget och plan 2022-2024

Vatten och avlopp

Innehåll

Budget 2022 och plan 2023-2024	3
Inledning	3
Nämndens ansvar och uppgifter	3
Nämndmål.....	3
Förändringar av nämndmål.....	4
Ekonomi	4
Investeringar	6
Risker.....	7
Omvärldsanalys.....	8

Budget 2022 och plan 2023-2024

Inledning

Tidpunkten är inne när förnyelsetakten för ledningsnätet behöver öka. En ökad investeringsvolym borgar för att Danderyd håller VA-anläggningen i fullgott skick även i framtiden. Pumpstationerna är i behov av stora investeringar. De är alla byggda ungefär samtidigt och nu står en renoveringsperiod för dörren.

Fokuset på robusthet i samhällsviktiga verksamheter ökar. VA är en viktig del för att vårt moderna samhälle ska fungera och resurser läggs på att möta krav på förberedelse och planering inför extraordinära händelser. De båda kommunalförbunden Danderyds kommun är medlemmar i, Norrvatten och Käppala, står båda inför spännande utvecklingsfaser med stora investeringar. Sammanfattningsvis är framtiden händelserik och verksamheten rustar sig för att kunna möta den.

Nämndens ansvar och uppgifter

VA-verksamheten ansvarar för att inom verksamhetsområdet förse alla abonnenter med dricksvatten och omhänderta avloppsvatten på ett miljöriktigt sätt. Danderyds kommun är medlem i två kommunalförbund, Norrvatten som producerar och levererar dricksvatten till kommungräns samt Käppalaförbundet som tar omhand och renar avloppsvattnet.

Medarbetarna inom VA-verksamheten arbetar med planering och uppföljning inom alla delar av VA-området. Juridik och kartverk är också viktiga delar liksom abonnentfrågor såsom taxefrågor. VA är en viktig del i exploatering och annan samhällsutveckling. Resurser läggs på medverkan i dylika frågor inom kommunen. All drift, fakturahantering och kundtjänst är utlagd på entreprenad.

Nämndmål

1. Hög kvalitet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus

Nämndsmål

Nämnden har inget nämndmål inom strategiområdet

2. Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar

Nämndsmål

Nämnden har inget nämndmål inom strategiområdet

3. Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas

Nämndsmål

3.1 Danderydsborna är nöjda med VA-verksamheten

3.2 Danderyds kommun har ett friskt kommunalt dricksvatten med en robust vattenförsörjning

4. Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt

Nämndsmål

4.1 Danderyds kommuns Va-verksamhet är kostnadseffektiv genom att kostnadsmedvetet minska ovidkommande vatten

5. Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

Nämndsmål

Nämnden har inget nämndsmål inom strategiområdet

Förändringar av nämndsmål

Nämnden föreslår inga förändringar av nämndmålen inför verksamhetsåret 2022.

Ekonomi

VA-verksamhetens budget för 2022 uppgår till -4,4 mnkr (netto för avsättning till VA-fond). De väsentliga förändringarna är ökade kostnader för reparationer, kapitalkostnader och förebyggande spolningar och filmning av ledningsnätet.

VA-verksamhetens driftbudget 2022 och plan 2023 - 2024

VA-Verksamheten	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Nettokostnader (mnkr)	6,7	1,6	-2,3	-4,4	-7,3	-3,9
Förändring (mnkr)				2,1	2,9	-3,4
Förändring (%)				91%	66%	-47%

VA-verksamhetens Driftbudget (intäkter och kostnader) 2022 och plan 2023 - 2024

mnkr	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens intäkter	80.5	77.0	75.4	77.8	77.8	84
Balansering eget kapital	-6.7	-1.6	2.3	4.4	7.3	3.9
Verksamhetens kostnader	-73.8	-75.4	-77.7	-82.2	-85.1	-87,9
Årets resultat	6.7	1.6	-2.3	-4.4	-7.3	-3.9

Reparationskostnaderna budgeteras att öka något. Ökade driftstörningar företrädesvis i form av spillvattenstopp orsakade av fett är att vänta. Även utbyte av ventiler förväntas ligga på en hög nivå. Reparationsfilosofin som redovisats tidigare, att passa på att byta ut enheter som snart faller för åldersstreckat när ändå gropen är grävd, fördyrar reparationsarbetet för stunden men är effektivt i ett längre perspektiv.

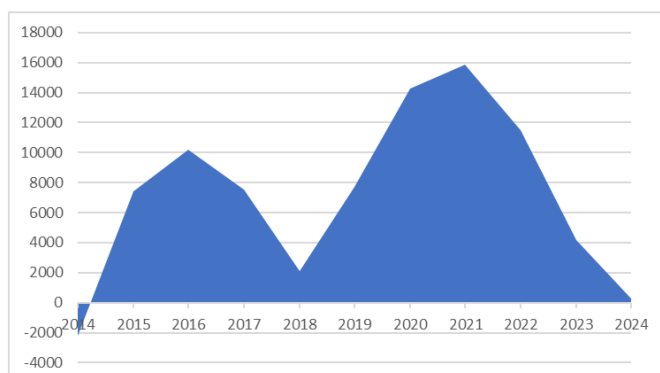
För att få en ökad kunskap om ledningsnätets status och hitta problemsträckor innan problemen blivit akuta har VA-verksamheten budgeterat för en systematisk spolning och filmning av både spill- och dagvattennätet. Tidigare har bara spolning och filmning utförts vid driftstörningar och på enstaka platser i kommunen. Detta är en kostsam men effektiv metod att hitta svagheter i ledningsnätet. Samtidigt ökar kapaciteten i näten då spolning tar bort sediment som minskar flödesmöjligheten. Satsningen kommer att utvärderas under nästa år för att se hur effektiv metoden är i relation till dess kostnad.

Käppala har kommunicerat att Danderyds kostnad för spillvattenomhändertagande kommer att ligga på 18,5 mnkr i storleksordningen 2 mnkr över 2020 års utfall men 4 mnkr under budgeten 2021. Skillnaden beror på att tekniska kontoret nu har fått tydligare bild om de kommande kostnader för 2022 utifrån 2020 års avräkning. Gällande renvattenkostnaderna budgeterar VA-verksamheten en viss ökning av kostnaderna.

För att möta den ökade investeringsvolymen budgeterar VA-verksamheten med en ytterligare tjänst som till största del finansieras av investeringsbudgeten. En förstärkning av personalresursen är en förutsättning för att den tänkta investeringsvolymen ska kunna realiseras. Behovet kvarstår över tid och är mer kostnadseffektivt än inhyrd konsultlösning. Även utvecklingsprojekt såsom aktivt arbete mot tillskottsvatten och en aktiv medverkan i stadsbyggnadsprocessen i kommunen är beroende av denna ytterligare resurs. Medarbetarundersökningen som nyligen offentliggjordes pekar på en hög stressnivå vilket är problematiskt i ett längre perspektiv och förstärker bilden att det inte finns möjlighet att lägga ytterligare arbetsuppgifter på nuvarande bemanning.

VA-verksamheten har ett stort upparbetat överskott som ska återbetalas till abonnenterna. Det sker genom att inte höja VA-taxan de kommande två åren och låta verksamheten vara underfinansierad, alltså gå med förlust. Med nuvarande analyser och kunskap bedöms att taxeuttaget ökar med cirka 7 procent år 2024 för att balansera kostnader och intäkter samtidigt som VA-fonden hamnar i balans. Analyser under kommande år följer upp behovet av eventuell taxehöjning.

Utgående balans VA-fonden 2014-2024

Kapitalkostnaderna kommer att öka kraftigt under åren som följer och även långsiktigt. En ökad investeringsvolym slår igenom med ökade kostnader 2022 på drygt 1 mnkr och ytterligare nästan 2 mnkr 2023.

Va-verksamheten har budgeterade intäkter på 77,8 mnkr för 2022. De har förändrats med 3 procent jämfört med budget 2021. Intäkterna för 2023 planeras bli 77,8 mnkr och de planeras för 2024 bli 84 mnkr. Intäkterna ligger för budget 2022 och 2023 jämfört med prognos 2021 relativt oförändrade förutom en prognostiserad taxehöjning med 7 procent år 2024.

Investeringar

De totala investeringarna för 2022 för VA-verksamheten är 101,5 mnkr. Pågående investeringsprojekt för VA-verksamheten är reinvestering pumpstationen med en budget på 30,3 mnkr 2022 med en beslutad total budget på 55 mnkr. Det är den första delen där slutmålet är att alla pumpstationer ska ha genomgått en omfattande renovering. Planerade investeringsprojekt för VA-verksamheten 2022 är förnyelse av ledningsstråk runt Kevinge strand. Utbyggnad av Danderyds sjukhus i kombination med ålderstigna ledningar motiverar en större förnyelse. En förnyelse av spillvattenledningar i Ymervägen planeras också under 2022. Omfattande inläckage av grundvatten ger problem vilket detta projekt åtgärdar. Förnyelse av Golfvägen inför förnyelse av området är också med i 2022 års investeringsbudget. Golfvägen är ett speciellt projekt då kommunen inte äger marken och avser att överföra ägandet av ledningen till den privata fastighetsägaren i samband med förnyelsen. Ett antal mindre projekt rörande kvartersledningar är också inplanerade. De är inte kostnadsintensiva utan arbetsintensiva. Dessa ledningar är ofta gamla och i mycket dåligt skick varför de är prioriterade i förnyelsearbetet.

VA-verksamheten har helt lyft ut projekt som initieras av externa aktörer såsom Mörby centrum. Osäkerheten i både genomförandetid och kostnad omöjliggör en tillförlitlig budgetering. När projekten blir aktuella kommer VA-verksamheten att initiera ett underlag för genomförandebeslut där också genomförandekostnad är redovisad som ett tilläggsäskande av investeringsmedel.

Investeringsbudget VA-verksamheten 2022 och plan 2022-2024

Pågående projekt	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Prognos 2021	Beslutad totaltbudget
Reinvestering pumpstation	30.3	0	0	24.7	55
Summa pågående projekt	30.3			24.7	55

Planerade projekt	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Prognos 2021	Beräknad totaltbudget
Övriga projekt	71.2	96	96		263.2
Summa planerade projekt	71.2	96	96		263.2

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Prognos 2021	Beräknad totaltbudget
Summa totalt investeringar	101.5	96	96	24.7	318.2

Risker

Kommunalförbundet Norrvatten levererar dricksvatten till Danderyds kommun. Norrvatten har de senaste åren i någon mån ökat sin produktionskapacitet men invånarantalet i Norrvattens område ökar också kraftigt. I och med den ökade klimatförändringen kan Danderyd, tillsammans med övriga kommuner i Norrvattens område drabbas av torra, varma somrar där vattenproduktionen inte räcker till det behov som då uppstår. Tekniska nämnden ställde sig bakom Norrvattens formulering om hållbart vattenanvändande. Danderyds kommun behöver än mer förbereda sig på ett sådant scenario och ytterligare förankring och åtgärder kan behöva genomföras även i andra verksamheter. Norrvatten står inför ett historiskt vägval. Det kommer att krävas mycket stora investeringar för att i framtiden kunna möta den ökade efterfrågan på dricksvatten i Norrvattens kommuner. Den senaste större utbyggnaden av vattenverket skedde på 1960-talet. Sedan dess har mindre insatser gjorts. Det avgörande beslutet dröjer och risken är att, som många andra stora samhällsinvesteringar, besluten drar ut på tiden vilket skapar stora problem inför framtiden.

VA-verksamheten ökar sin investeringsvolym och det tarvar också mer personalresurser för att mäkta med. Rekrytering är alltid vanskligt i VA-sammanhang, det är hård konkurrens om resurserna och det kommer att bli en utmaning att hitta rätt kompetens. Om inte det tillkommer en förstärkning är risken stor att investeringsarbetet blir lidande, att många utvecklingsprojekt stannar av och att arbetsmiljön försämras. Medarbetarundersökningen visade på stort engagemang men signalerade också för stress och risk för utbrändhet.

Under 2020 har verksamheten sett ett förändrat mönster i intäkter och kostnader. Tidigare år har vattenförbrukningen succesivt ökat under första delen av året för att kulminera i maj/juni. Nu gick tvärtom förbrukningen ned denna period, alltså tvärt emot den vanliga trenden. Sedan ökade vattenförbrukningen kraftigt i slutet på året istället. VA-verksamheten kommer att noga följa utvecklingen framöver. Fluktuationen påverkar verksamhetens förmåga att göra tillförlitliga prognoser för kostnader och intäkter.

Omvärldsanalys

Parameter	Danderyd		Täby		Lidingö	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Invånare antal	33254	32712	71461	72834	47776	48005
Anslutna personer till allmänt VA-nät	33254	32712	71416	72834	47664	48005
Vattenledningslängd KM	205	205	287	287	212	212
Ledning per anslutna m/ansluten	6.16	6,26	4.02	3,94	4.45	4,42
Antal serviser	7724	7724	11443	11492	6745	6750
Antal anslutna per servis	4.6	4,2	6.2	6,3	7.1	7,1
Antal vattenläckor	20	13	18	13	10	2
Antal vattenläckor per km ledning	0.10	0,06	0.06	0,05	0.05	0,01
NMI dricksvatten	85	82	86	85	90	deltog ej
Antal vattenmätare	7211	7264	15341	15467	7546	7587
Antal brandposter	602	602	590	621	1056	1042
Avstängningsventiler på vattenledningsnätet	2173	2173	2930	2930	2498	2498

Det händer inte så mycket på ett år men det finns en förändring som kan påverka Danderyds VA-verksamhets kostnadsutveckling negativt. Det är färre Danderydsbor som ska dela på den allmänna VA-anläggningen. Det blir alltså dyrare per abonnent jämfört med Täby och Lidingö där allt fler abonnenter delar på kostnaderna.